

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Nuclei evangelici pars festivalis

Trautmann, Samuel

Wittebergae, 1664

Oraculum sacrum XLI.

[urn:nbn:de:bsz:31-160375](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-160375)

Nescit planè vitam suam, qui Christum
ut verum Deum & verum hominem ignorat,
& ejusdem periculi res est Christum Jesum
vel Spiritum Deum, vel carnem nostri corpo-
ris nagare, *Hilarius lib. 9. de Trinit, T. 1. p. 155. B.*

Das Völklein irret sehr/ und will nicht
recht verstehen

Dasß ich sey Gottes Sohn: Drüm laß
es immer gehen.

Du Petre lehrest recht/ und zeugest
offenbahr /

Dasß ich sey Gottes Sohn. Dein
Zeugniß bleibet wahr.

Ex v. 17.

*Non hominis cerebro: non crebro nascitur usu,
Sed venit è celo notitia alma DEi.*

ORACULUM SACRUM XLI.

1. Cor. II. 14.

TEXTUS GRÆCUS SACER.

ψυχὴς ἢ ἀνθρώπων ἢ δόξης τὰ τῷ
πνεύματι τῷ ἰη. μωρία γὰρ αἰσῶν ἰη. καὶ ἡ
δύναμις ἡ πνευματικὴ ἀνακρίνει.

Verse

Versio Vulgata.

Animalis autem homo non percipit ea, quæ sunt Spiritus DEI stultitia enim est illi, & non potest intelligere, quia spiritualiter dijudicatur.

VERSIO B. LUTHERI.

Der natürliche Mensch aber vernimmt nichts vom Geiste Gottes. Es ist ihm eine Thorheit/ und kan es nicht erkennen/ denn es muß geistlich gerichtet seyn.

N O T Æ.

I. Prima particula in hoc sacro oraculo est $\Psiυχικός$, $\Psiυχικός$ autem dicitur $\delta\epsilon\omicron\varsigma\ \tau\eta\varsigma\ \Psiυχ\eta\varsigma$, animalis ab anima. Ita Jac. III. 15. dicitur $\sigma\sigma\phi\iota\alpha\ \Psiυχικ\eta$. Judæ v. 19. appellantur $\Psiυχικο\iota\ \pi\sigma\psi\mu\alpha\ \kappa\alpha\iota\ \epsilon\chi\omicron\upsilon\tau\eta\varsigma$. Quod notandum contra Emserum existimantem, sicut appellantur Spiritus animales: Ita partem hominis, quæ ipsi communis est cum brutis, appellari animale, & ideo vult reddendum esse Der Thierische Mensch. Pari pasu ambulat $\alpha\pi\alpha\gamma\delta\epsilon\upsilon\sigma\iota\alpha$ Weigeli Jac. III 15. $\Psiυχικ\eta\ \sigma\sigma\phi\iota\alpha$ reddentis Thierische Weisheit, quam versionem castigat B. Winckelman-

mannus T. S. Merpurg. p. 760. quæ est Appendicis Giesfensis disp. 18. th. 10. Et merito B. Lutherus Emserum, Fabrum, Cochleum afinos nominat, quia nemo horum intelligebat rationem interpretandi scripturam, quam tamen cavillabantur. Vid. Luth. in Apol. pro verf. N.T. T. 4. Witteberg. f. 455. & T. 5. Jenens. f. 140. & 141.

II. Apostolus heic simpliciter negat hominem esse *δευκνὸν* capacem rerum spiritualium. Non enim dicit *ἀναδέχεται, ἀποδέχεται, καταδέχεται, προσδέχεται*, sed *ἔδχεται τὸ πνεύματ* & τὸ *ἴδ*. Hinc talis emergit collectio:

Ubi non est capacitas rerum spiritualium, ibi non est facultas aliqua innata gratiam oblatam amplectendi.

In homine *ψυχικῷ* seu animali non est capacitas rerum spiritualium.

E. in homine *ψυχικῷ* non est facultas aliqua innata gratiam oblatam amplectendi, contra Socinianos, Pelagianos, & Pelagianizantes Pontificios existimantes hominē, habere liquum arbitrium quod ex sese & propria facultate l. ante conversionē, vel in conversione, aliisq; motibus & actionibus spiritualibus gratie divine cooperari possit. Vide Concil. Trident. sess. 6. cap. 4. Compend. Theol.

Theol. lib. 2. cap. 5. Bellarm. lib. 5. de grat. & lib. arbitr. cap. 13. Smalcium contra Franzium p. 425. ubi ita disserit: *Pland statumus non tantum initium conversionis, verum etiam ejusdem incrementum & perfectionem DEo tribucnda esse, sed ita tamen ut hominis voluntas ad ipsum conversionis effectum producendum prorsus requiratur. DEus & Spiritus ejus causa sunt efficiens principalis. At hominis voluntas causa est administra sine qua DEus nihil producit ordinari.* Et p. 421. *Certum est, inquit, spiritum Sanctum nihil operari in eo, qui se aptum & obsequentem non prebet. Unde constat hominis voluntatem liberam, licet non sit causa conversionis prima, talem tamen causam esse sine qua ulla unquam futura sit conversio.*

III. Apostolus h. l. non solum expressè negat capacitatem activam, sed insuper addit, hominem naturalem res spirituales pro stultitia agnoscere. Hinc talis nascitur Syllogismus: *Quod hominis intellectus judicat esse stultitiam, illud non appetit voluntas. Sed hominis intellectus res spirituales judicat esse stultitiam.*

E. illas non appetit voluntas, *contra eosdem.*

IV. Pergit Apostolus & dicit hominem animalem res spirituales non posse intelligere.

Qu

ὅτι δύνάται γινώσκειν. Arabs: **יֵרָא וְיִבְחַר** **אֵל**
 non potest noverit. Nam Arabes pro infinitivo verbo finito subjungendo adhibent elegantur futurum finiti verbi cum vel sine particula **יֵרָא** Hujus rei exempla vid. Joh. III. 5. i. Cor. III. 1. Job. XIX. 3 & ex his verbis ita colige:

Si homo post lapsum ex se non habet **δύναμιν** res spirituales intelligendi, **δύναμιν** quoq; non habebit easdem experendi.

At homo post lapsum ex se non habet **δύναμιν** res spirituales intelligendi.

E. nec **δύναμιν** habebit easdem experendi **contra eosdem**.

V. Verbum **γινώσκειν** h. l. non designat inventionem vel ex cogitationem, sed simplicem notitiam & intelligentiam rerum oblatarum *contra Smalcium, qui disput. post. contra Franzium verbum γινώσκειν per excogitare ex ponit.*

VI. Proporro è verbis **ὅτι δύνάται γινώσκειν** tale aedtimus argumentum :

Quod ratio humana ex sese non potest cognoscere, intelligere, aut percipere, de eo etiam non potest neq; debet judicare. Sed ratio humana mysteria fidei & τὰ τῆς κρείματός τῆς θεῆς ex sese non potest cognoscere, intelligere aut percipere.

E. de illis etiam non potest neq; debet judicare & per C. rationi humanæ judicium de myste-

Myfteriis fidei non est committendum. Quid
 orandum

1. *Contra Socinianos* existimantes ea, quæ in
 scripturis revelantur sine interna speciali illu-
 minatione Spiritus Sancti salutariter posse
 recipi. Vid. Ostorod. Instit. c. 1. Cateches. Ra-
 ov. p. 224.

2. *Contra Remonstrato-Reformatos*, qui ra-
 tioni humanæ iudicium de mysteriis fidei com-
 mittendum censent. Vid. Confess. Remonstr.
 ap. 1. §. 16.

3. *Contra Calvinianos* maxime contra illos na-
 uculos, qui Christum in mysteriis volunt
 recipi, ut cum Athanasio, vel ut cum Ambro-
 sio loquar, qui gaudent esse Christi pædagogi,
 Ambros. lib. de Incarnat. Dni Sacram. c. 5. Ste-
 phollen Jesum in die Schule führen. Hinc
 Claudius Sanctus scriptor Pontificius nume-
 rat octoginta Sacramentariorum opiniones,
 vix è rationis ductu, tanquam impuro fonte
 emanant. Vid. quæ notavi part. 2. in enucle-
 t. orac. IV.

4. *Contra Pontificios*, qui rationi humanæ in-
 debus fidei nimium tribuunt, dum non solum
 falsos fidei articulos ex rationis principiis pro-
 nuntiant, sed etiam veros fidei articulos in scriptu-
 ra

ra fundatos repudiant, propterea quod rationi adversentur. Quibus tamen Salmero hac in parte contradicit, dum Disput. 4. in Epist. Petri p. 137. sic scribit: *Est hoc vix capere positi intellectus* (nim. quod Deus habuit & habet annos præteritos omnes & futuros actu simul & re ipsa, & proinde unus dies apud ipsum sit per inde atq; mille anni) *standum tamen magis est dicto DEi quam nostro intellectu, qui divinarum rerum capax non est, sed tamen quum æternitatis fuerimus participes hanc capiemus veritatem, sicut & alias multas, uti de Trinitate, incarnatione quæ omnem prorsus superant facultatem intellectus creati, etiam Angelici.* Hactenus rectè Sapientissimus ille & eruditissimus & admirabilis Theologus Salmero, ut passim à Pontificiis laudatur.

VI. Deniq; in hoc sacro oraculo enucleanda veniunt hæc verba: *ὅτι πνευματικὸς ἀναγκάζει* & quibus ita concludimus:

Qui non potest dijudicare spiritualia, ille percipere nequit mysteria fidei in Evangelio proposita.

At homo animalis spiritualia (quia carnalis est & carnalia sapit) dijudicare nequit.

E. homo animalis non potest percipere mysteria

eset, & tentatus in tempore crucis, & quomodo postmodum resurrexit, & aliis præstitit auxilium. Hoc & Judæi dicebant: qui se non juvit, quomodo alios juverit? Absurdum profecto est, inquis; Non immerito. Etenim non homo supra rationem est, inenarrabilis virtutis crux ut in crucifixum & sepultum credatur, neque; dubitatio ulla relinqvatur, quoniam resurrexit & supernè sedet, neque; sapientiâ opus est neque; rationibus, sed fide, quâ muniti Apostoli nullâ sapientia ad DEUM se contulerunt, & facti sunt, sapientibus sapientiores atque; præstantiores, eò magis quò majus est res divinas fide accipere, quàm eorum rationes perscrutari, id enim humanam excedit naturam, *Ita pulchrè Chrysostomus hom. IV. in I. ad Corinth.*

Magnum est periculum res fidei humanis committere rationibus, *Idem in Genes.*

Nihil commune habet humana ratio cum divinis collata, ideoque; blasphemia est rationibus velle divina discutere, *Idem hom. IV. in 1. Tim. II.*

Quid magis contra fidem, quam credere nolle quicquid non possis ratione attingere? Laudatur Maria quod rationem fide prævenit, & punitur Zacharias quod fidem ratione tentavit, *Bernhardus Epist. 90. de Petro Abailardo.*

Stul-

Stultissimum omninò est examini subji-
cere, quæ intelligere impossibile est, *Cyrillus de
vera fide ad Theodos.*

In mysteriis simpliciter credendum est,
quia ideo sunt mysteria, *Idem lib. IV. Theaur.
c. XIII.*

Si rationem tuam sequeris rarò aut tardè
illuminaberis, *Gerson.*

Refer huc, si placet, dicta Patrum, quæ
notavi part. I. in enucleatione oraculi, 2. Cor. X
5. & 6.

**O Petre! Fleisch und Blat kan dir nicht
offenbahren /
Daf ich sey Gottes Sohn/ man kans
auch nicht erfahren/
Noch fassen mit Vernunft. Allein
des Vaters Geist
Mein Ampe und mein Verdienst mit
vollem Munde preiß.**

Ex Luc. I. 45.

*Crede DEi verbo, ceu virgo credidit alma.
Namq; DEi verbo fucus inesse negvit.*

Aa 2

ORA.